

MIĘDZY PROWINCJONALIZMEM
A NOWOCZESNOŚCIĄ
GDAŃSK W XIX WIEKU

12 LISTOPADA (wtorek)

10.00–10.10 **Otwarcie konferencji**

dr hab. Waldemar Ossowski, prof. UG – Dyrektor Muzeum Gdańska

prof. dr hab. Edmund Kizik – Kierownik Zakładu Dziejów Pomorza Instytutu Historii PAN

Część I – prowadzenie: prof. dr hab. Edmund Kizik

10.10–10.30 **dr Janusz Dargacz** (Instytut Historii PAN / Muzeum Gdańska)

Prowincjonalny czy nowoczesny? Dzieje Gdańska w XIX wieku

10.30–10.50 **dr hab. Krzysztof Rzepa**, prof. UAM (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Śladem Gdańska? Poznania droga do nowoczesności.

Richard Witting jako nadburmistrz Poznania (1891–1902)

10.50–11.10 **dr Anna Tarnowska** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Pruskie ordynacje miejskie – od założeń teoretycznych do praktyki prawnej

---

11.10–11.40 Przerwa na kawę

11.40–12.00 **dr Zofia Maciakowska** (Instytut Historii PAN)

„Zadżumienie powietrza, smród na ulicach i w mieszkaniach”.

Stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej Gdańska przed 1868 rokiem

12.00–12.20 **Katarzyna Wojtczak** (Nadbałtyckie Centrum Kultury / Uniwersytet Gdański)

„Największym kapitałem miasta jest zdrowie jego obywateli”.

Fenomen gdańskiego systemu wodno-kanalizacyjnego (1864–1871)

12.20–12.40 **Ewa Pastuszak** (Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna)

Gdański Szlak Wodociągowy

12.40–13.00 **dr Tomasz Sypniewski** (Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy)

Rozwój struktury wodociągowo-kanalizacyjnej w Bydgoszczy i Grodnie – analiza porównawcza

---

13.00–13.30 Dyskusja

13.30–14.30 Przerwa na lunch

Część II – prowadzenie: dr hab. Waldemar Ossowski, prof. UG

14.30–14.50 **dr hab. Rafał Wiktor Kowalczyk**, prof. UŁ (Uniwersytet Łódzki)

Wolne Miasto Gdańsk a Księstwo Warszawskie. Obciążenie czy stymulator gospodarki Księstwa Warszawskiego?

14.50–15.10 **prof. dr hab. Edmund Kizik** (Instytut Historii PAN)

Udział Gdańska w wystawach przemysłowych w XIX wieku (do roku 1914)

15.10–15.30 **Oskar Myszor** (Uniwersytet Gdański)

Gdańsk jako ośrodek budowy okrętów wojennych w latach 1815–1920

15.30–15.50 Przerwa na kawę

15.50–16.10 **dr Aneta Niewęglowska** (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Średnie szkolnictwo żeńskie w dziewiętnastowiecznym Gdańsku

16.10–16.30 **dr hab. Agnieszka Szudarek**, prof. US (Uniwersytet Szczeciński)

„Mütter der Stadt”. Udział kobiet w administracji komunalnej w Gdańsku na początku XX wieku

16.30–16.50 **dr hab. Tomasz Krzemiński**, prof. IH PAN (Instytut Historii PAN)

Cywilizacyjna metamorfoza miast zachodniopruskich w 2. połowie XIX wieku

i jej wpływ na zachowania mieszkańców

16.50–17.10 **Małgorzata Buchholz-Todoroska** (Stowarzyszenie Historyków Sztuki, Oddział Gdańsk)

Gdańscy inwestorzy w Sopocie. Prestiż finansowy i towarzyski lokalnego mieszczaństwa w 2. połowie XIX wieku

---

17.10–17.30 Dyskusja

Część III – prowadzenie: prof. dr hab. Tadeusz Stegner

- 9.00–9.20 **dr hab. Jörg Hackmann, prof. US** (Uniwersytet Szczeciński)
Historia jako kapitał kulturowy: historyzm gdański w XIX wieku
- 9.20–9.40 **Magdalena Staręga** (Europejskie Centrum Solidarności w Gdańsku / Uniwersytet Gdański)
Architektura sakralna w Gdańsku w latach 1815–1871
- 9.40–10.00 **dr Anna Krüger** (Gdańsk)
Nowoczesne nekropolie. Powstanie i rozwój cmentarzy przy Wielkiej Alei w 2. połowie XIX wieku
-
- 10.00–10.30 Przerwa na kawę
-
- 10.30–10.50 **Bogna Derkowska-Kostkowska** (Kujawsko-Pomorskie Centrum Kultury w Bydgoszczy)
Bydgoszcz. Rozwój przestrzenno-architektoniczny w czasach zaboru pruskiego i czynniki go stymulujące
- 10.50–11.10 **Adam Kowalkowski** (Muzeum Okręgowe w Toruniu)
Wpływ fortecznych ograniczeń budowlanych na rozwój przestrzenny Torunia
- 11.10–11.30 **dr Jerzy Domino** (Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Olsztynie, Delegatura w Elblągu)
Kolej w Elblągu – rozwój czy ograniczenie rozwoju przestrzennego miasta?
- 11.30–11.50 **dr inż. arch. Piotr Fiuk** (Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie / Akademia Sztuki w Szczecinie)
Szczecin – urbanistyka i architektura z przełomu XIX i XX wieku na tle rozwoju przestrzennego miast europejskich (Berlin, Hamburg)
-
- 11.50–12.20 Dyskusja
-
- 12.20–13.30 Przerwa na lunch

Część IV – prowadzenie: dr hab. Przemysław Olstowski, prof. IH PAN

- 13.30–13.50 **dr Dagmara Binkowska** (Polska Akademia Nauk Biblioteka Gdańska)
W drodze do nowoczesności. Dziewiętnastowieczne losy Gdańskiej Biblioteki Miejskiej
- 13.50–14.1 **Kinga Alina Langowska** (Muzeum Archeologiczne w Gdańsku)
Prezentacja wyników badań nad rekonstrukcją inwentarza muzealnego Staatliches Museum für Naturkunde und Vorgeschichte
- 14.10–14.30 **dr hab. Adam Szarszewski, dr Bartłomiej Siek** (Gdański Uniwersytet Medyczny)
Szpitala Gdańska w XIX wieku. Tylko prowincjonalizacja czy już upadek?
-
- 14.30–14.50 Przerwa na kawę
-
- 14.50–15.10 **dr Maciej Bakun**
Komisariaty, rewiry, surduty – czyli rzecz o policji w Gdańsku w XIX wieku
- 15.10–15.30 **dr Jan Daniluk** (Uniwersytet Gdański)
Narodziny nowoczesnego sportu w Gdańsku (1859–1914)
- 15.30–15.50 **dr Bartosz Skop** (Uniwersytet Gdański)
Realizacje organmistrzowskie w dziewiętnastowiecznym Gdańsku
-
- 15.50–16.30 Dyskusja, zamknięcie konferencji
-